

Nr.07-8010
din 28.11.2019

**Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale și Mediului**

Prin prezenta, Ministerul Economiei și Infrastructurii, solicită efectuarea evaluării prealabile asupra „Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019 -2021”, pentru a se decide, dacă urmează să fie supusă procedurii de evaluare strategică de mediu, în conformitate cu Legea nr.11 din 2 martie 2017 privind evaluarea strategică de mediu.

În acest context, se anexează următoarea informație privind determinarea necesității efectuării evaluării strategice de mediu, care va constitui temei pentru emiterea avizului prealabil în acest sens.

ANEXĂ - 9 file;

Secretar de Stat

Vitalie TARLEV

**Informația necesară pentru efectuarea evaluării prealabile
(perfectată de inițiator)**

1) informații despre inițiator

a) denumirea și adresa institutiei

*Ministerul Economiei și Infrastructurii,
Or. Chișinău, str. Piața Marii Adunări Naționale nr.1,
tel. +373 22 250107, fax +373 22 234064
e-mail: secretariat@mei.gov.md,
Pagina web: www.mei.gov.md.*

b) numele, prenumele, adresa și datele de contact ale reprezentantului autorizat de inițiator;

*Magdil Nicolae, consultant superior Direcția politici în domeniul energetic,
Ministerul Economiei și Infrastructurii, Or. Chișinău, str. Piața Marii Adunări
Naționale nr.1,
tel. +373 22 250690, e-mail: nicolae.magdil@mei.gov.md,*

2) informații privind planul sau programul

a) denumirea planului sau programului;

Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019 -2021

b) fundamentarea necesității de elaborare a planului sau programului;

Proiectul Planului a fost elaborat în vederea implementării prevederilor art.6 alin.(1) din Legea nr. 139/ 2018 cu privire la eficiența energetică care stabilește că organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice și îl înaintează spre aprobare Guvernului. Astfel, menționăm că PNAEE 2019-2021 a fost elaborat în conformitate cu rigorile nr. 139/ 2018 cu privire la eficiența energetică, cât și în corespundere cu șablonul celui de-al III-lea Plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice, elaborat de către Secretariatul Comunității Energetice.

O trăsătură caracteristică sectorului energetic al Republicii Moldova este procurarea unor volume semnificative de energie din import, dintr-o singură sursă și fără a apela sau a putea pune în aplicare instrumente de diversificare a căilor de aprovizionare, acoperind în astfel de condiții circa trei sferturi din consumul primar de resurse energetice. Din cauza consumului energetic relativ redus al țării și a disponibilității de combustibili fosili, pînă în prezent nu a fost dezvoltat sectorul transformărilor energetice. În plus, construcția unor centrale electrice mari, care să sporească rolul sectorului transformării în balanța energetică a țării este puțin probabilă în următorii ani, având în vedere posibilitatea achiziționării energiei electrice ieftine din țările

vecine, în condiții concurențiale, beneficiind în acest mod de anumite avantaje prin participarea la o piață mai mare a Comunității Energetice.

În ceea ce privește economiile de energie și politicile de eficiență energetică, conjunctura a impus conștientizarea faptului că majoritatea economiilor de energie pot fi obținute din consumul final. Dat fiind faptul că sectorul de transformare aproape lipsește, Republica Moldova a stabilit obiectivul său primordial pentru anul 2020 în termeni de consum final, prin implementarea Directivei 2006/32/CE privind serviciile energetice și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, transpuse în Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Obiectivele naționale în domeniul eficienței energetice sunt stabilite de Legea cu privire la eficiența energetică nr. 139/2018. Prin urmare, în domeniul eficienței energetice au fost stabilite obiective care reprezintă un plafon al consumului de energie primară și finală pentru întreaga economie națională la nivelul ce nu va depăși consumul de energie finală în valoare de 2796 mii tone echivalent petrol (ktep) și de energie primară în valoare de 2968 ktep, către sfârșitul anului 2020.

Astfel, conform datelor statistice oficiale, disponibile la moment, în anul 2017 consumul de energie finală a atins valoarea de 2.671 ktep și 2.939 ktep consumul de energie primară, ceea ce denotă o ușoară creștere a consumului de energie peste limita prognozată, indusă în mare parte de sporirea considerabilă a cererii de carburanți în sectorul transporturi și a biomasei în sectorul rezidențial.

Diagramele prezentate mai jos prezintă evoluția consumului intern brut (CIB) și final de energie (CFE) în Republica Moldova. Pe parcursul perioadei analizate se observă o creștere de 3,28%/an a consumului primar și respectiv 4,26%/an a consumului final de energie.

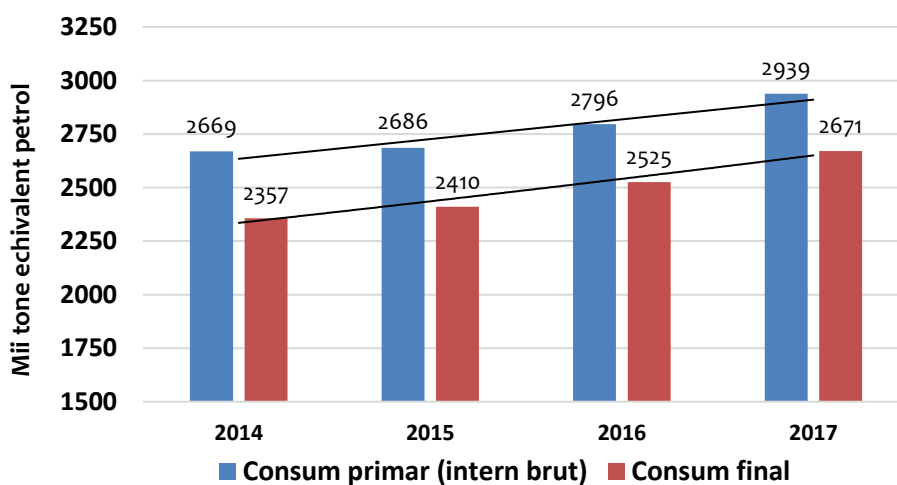

Figura 1. Tendințele de consum primar și final de energie, 2014-2017

Figura 2 prezintă evoluția consumului final de energie pentru perioada 2014-2017. După cum se poate observa, o schimbare majoră în cadrul sectorului transporturilor, care a înregistrat o creștere de 8,3% în 2016 comparativ cu 2015. În anul 2017

sectorul rezidențial este cel mai mare consumator de energie cu o cotă de 50.3% în consumul final de energie. Singurul sector care a înregistrat o scădere în materie de consum al energiei este sectorul serviciilor, pe când sectorul industrial atestă o creștere semnificativă, în comparație cu anii 2015 -2016. Acest lucru se explică prin creșterea indicelui producției industriale.

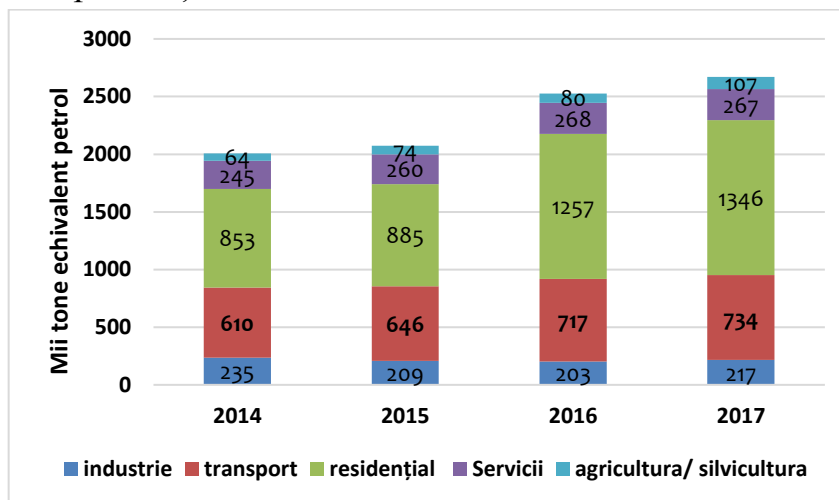

Figura 2. Structura consumului final de energie, 2014-2017

În contextul transpunerii Directivei privind Eficiența Energetică în legislația națională, autoritățile din Republica Moldova au revizuit prognozele sale pentru consumul primar și final de energie. Astfel, viziunea guvernului RM asupra consumului de energie al țării până la 2020 este prezentată mai jos, în figura 3.

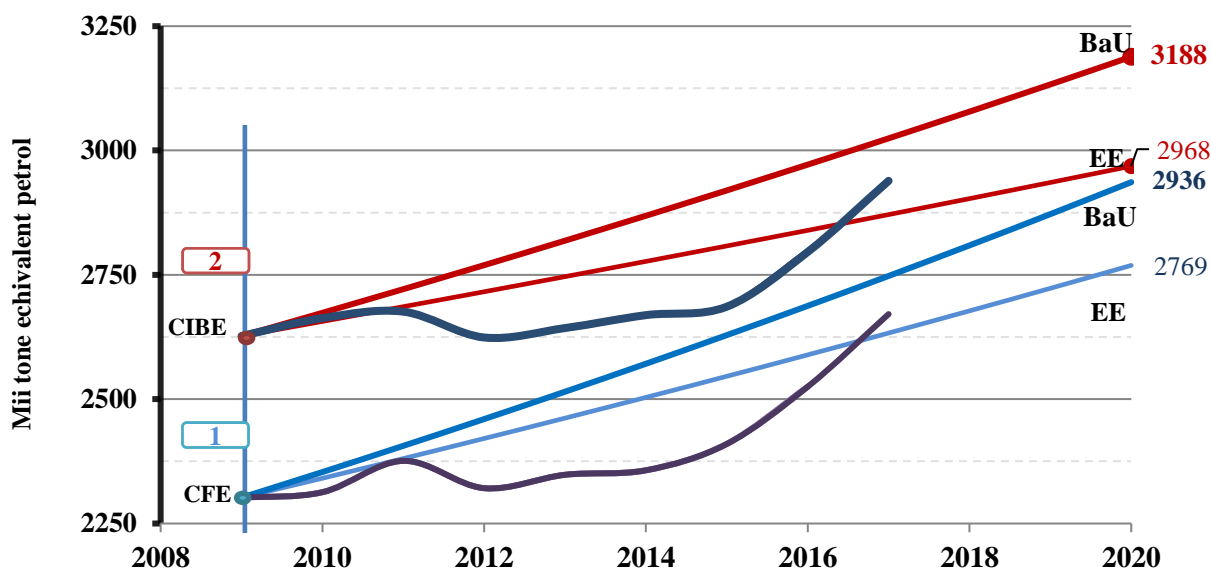

Figura 3. Prognozele consumului de energie de 2020

Această figură prezintă grafic evoluția curentă a consumului de energie de către întreaga țară pentru perioada 2010-2017 (consumul de biomasa revizuit), precum și tendințele preconizate pentru consumul primar și final de energie. În plus, scenariul privind eficiența energetică este, de asemenea, prezentat în această diagramă, reprezentând obiectivele naționale ale țării până în 2020, în valori absolute.

În acest context Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice (PNAEE) are rolul de a stabili obiective sectoriale și prevede întreprinderea unui șir de pași ce

ar permite punerea în aplicare a prevederilor cadrului normativ sectorial și, în condițiile disponibilității unui suport financiar adecvat, să asigure atingerea obiectivelor naționale stabilite pentru domeniul eficienței energetice. Respectivele măsuri prevăd:

- 1) elaborarea și definitivarea cadrului normativ și de reglementare necesar, inclusiv a legislației secundare aferente eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, și anume a metodologiei de calcul cuprinzătoare a performanței energetice, stabilirea cerințelor minime de performanță energetică etc.;
- 2) consolidarea capacității instituționale de implementarea a politicilor, precum și a celor responsabile de planificarea la nivel local, precum și de inițierea, elaborarea și monitorizarea proiectelor de finanțare a eficienței energetice;
- 3) mobilizarea resurselor financiare necesare întru susținerea proiectelor și măsurilor de eficientizare a consumului în toate sectoarele economiei naționale;
- 4) îmbunătățirea procesului de culegere periodică, de prezentare și analizare a datelor în vederea susținerii procesului decizional și elaborării unor politici eficiente.
- 5) dezvoltarea pieței ESCO prin aplicarea contractelor de performanță energetică și dezvoltarea companiilor de servicii energetice (companii ESCO), precum și demonstrarea rolului principal al autorităților/ instituțiilor publice și creșterea eficienței în utilizarea potențialului natural de biomasă de care dispune țara;
- 6) restructurarea sistemului de transporturi, iluminare publică și de alimentare cu apă potabilă și evacuare a apelor uzate prevăzute în prezentul Plan de acțiuni reprezintă îndeplinirea intențiilor declarate/strategiilor elaborate/ proiectelor întocmite, dar care nu beneficiază de o dezvoltare suficient de rapidă, care să genereze rezultate tangibile în termeni de economii de energie;
- 7) creșterea importanței instruirilor și informării în domeniile relevante, dezvoltarea competențelor și a aptitudinilor necesare, precum și sensibilizarea publicului cu privire la beneficiile economisirii energiei.

c) principalele aspecte de protecție a mediului, incluse în proiectul planului sau programului;

Măsurile descrise în Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice vin să asigure dezvoltarea durabilă și cu emisii reduse a sectoarelor economiei țării, prin sporirea eficienței energetice și reducerea consumului de resurse energetice după cum este prezentat în tabelul de mai jos.

Tabelul 1. Inventarierea măsurilor de promovare și sporire a eficienței energetice

Sector/subsector	Economii de energie 2019 (ktep)	Economii de energie 2020 (ktep)	Economii de energie 2021 (ktep)
------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

Măsurile individuale orizontale	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Consolidarea capacităților managerilor energetici raionali</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Evaluarea potențialului național de eficiență energetică</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Elaborarea și aprobarea cadrului juridic secundar aferent Legii cu privire la eficiența energetică</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Implementarea instrumentului de M&V a economiilor de energie (metoda bottom-up)</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Promovarea CPE și a companiilor de servicii energetice (ESCO)</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Instruire și formare, inclusiv programe de consultanță în domeniul energetic, activități de sensibilizare</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Elaborarea auditurilor energetice de către companiile mari</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Evalua potențialul de eficiență energetică al rețelelor electrice</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Evalua potențialul de eficiență energetică al rețelelor de gaze naturale</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
Măsurile individuale în sectorul construcțiilor	6,7	7,7	6,7
<i>Elaborarea cadrului legal cu privire la performanța energetică a clădirilor</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>	<i>n/a</i>
<i>Îmbunătățirea eficienței energetice în blocurile rezidențiale</i>	5,8	6,7	7,7
Măsurile individuale din sectorul public	4,43	8,51	9,71
<i>Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul construcțiilor publice</i>	2,7	5,3	6,6
<i>Eficiențizarea energetică a iluminatului public stradal</i>	0,19	0,13	0,03
<i>Îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul serviciilor municipale/ regionale de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate</i>	1,54	3,08	3,08
Măsurile individuale în sectorul industrial și al întreprinderilor mici și mijlocii	22,13	22,60	23,31
<i>Modernizarea și renovarea sectorului industrial</i>	22,13	22,22	21,93
<i>Introducerea managementului energetic și a celor mai bune practici în industrie</i>	<i>n/a</i>	0,38	0,38
Măsurile în sectorul de mobilitate	0,814	0,581	0,722
<i>Implementarea politicilor și măsurilor de eficiență energetică în sectorul transportului terestru</i>	0,11	0,44	0,44
<i>Promovarea utilizării vehiculelor electrice</i>	0,704	0,141	0,282
Sub-TOTAL_ energie FINALĂ	34,07	39,39	40,44
Măsurile individuale aferente sectoarelor de consum a energiei finale	53,91	63,37	67,57
<i>Sectorul rezidențial</i>	8,22	9,49	10,91
<i>Sectorul public</i>	8,48	16,12	17,6
<i>Sectorul industrial și IMM-uri</i>	36,40	37,18	38,34
<i>Sectorul transporturi</i>	0,814	0,581	0,722
Măsurile individuale în sectorul energetic	7,89	5,12	5,12

Îmbunătățirea performanței energetice a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică	3,81	1,05	1,05
Îmbunătățirea performanței transportului și distribuției energiei electrice și gazelor naturale	4,07	4,07	4,07
Îmbunătățirea aspectelor aferente contorizării și facturării consumului de energie electrică, energie termică și gaze naturale	n/a	n/a	n/a
Actualizarea analizei de evaluare cuprinzătoare a potențialului pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente	n/a	n/a	n/a
Sub-TOTAL_energie PRIMARĂ	61,8	68,49	72,69

Tabelul prezentat mai sus, reprezintă o inventariere a măsurilor de eficiență energetică întreprinse de către Autoritățile publice centrale și cele locale cât și reprezintă impactul estimativ al acestora asupra reducerii consumului de resurse energetice și respectiv a reducerii emisiilor de CO₂.

d) principalele direcții și termenul de implementare;

Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019-2021 este realizat în sectorul eficienței energetice pentru perioada 2019-2021.

e) existența unui cadru pentru proiectele și activitățile enumerate în anexele nr. 1 și 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului și pentru care este necesară autorizația;

În cadrul Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice nu sunt prevăzute implementarea activităților ce cad sub incidența Anexelor nr. 1 și 2 la Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

g) impactul posibil semnificativ asupra mediului, inclusiv asupra sănătății populației, ca urmare a implementării planului sau programului;

Urmare a implementării Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019-2021 nu este preconizat un impact negativ asupra mediului și sănătății populației.

Ținem să menționăm că, urmare a implementării acțiunilor stabilite în Plan, sunt așteptate reduceri a emisiilor de CO₂ (prezentate în tabelul de mai jos) sunt benefice asupra sănătății oamenilor.

Tabelul 2. Valorile așteptate ale reducerii emisiilor de CO₂

Anul	2019	2020	2021
Reduceri a emisiilor de CO₂ (mii tone)	92,322	120,316	107,096

Notă: Reducerea emisiilor de CO₂ a fost estimată folosind indicatorul intensității CO₂ pentru Republica Moldova calculat de Banca Mondială¹

f) termenul de elaborare și metoda de aprobare a planului sau programului;

¹ <https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.EG.ZS?locations=MD>

Având în vedere că Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice 2019-2021 este al treilea la număr de acest tip și având în vedere că, conform cerințelor, în noul Plan de acțiuni este necesară includerea rezultatelor de pe urma monitorizării Planului 2016-2018, elaborarea Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice 2019-2021 a fost inițiată la începutul anului 2019 și urmează a fi aprobat prin Hotărîre de Guvern.

3) informații privind teritoriul afectat:

a) stabilirea teritoriului afectat;

Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019-2021 este un document de politici cu impact național, prin urmare acesta se va aplica pe întreg teritoriul republicii Moldova.

b) principalele caracteristici și probleme de mediu din teritoriul afectat.

Republica Moldova de rând cu toate țările lumii se confruntă cu problema încălzirii globale. Conform datelor statistice oficiale, privind evoluția temperaturii medii anuale a Republicii Moldova, se poate observa o majorare a valorii temperaturii în toate regiunile țării (vezi figura 4), cu un impact mai evidențiat în zona de sud a țării.

Figura 4. Evoluția temperaturii medii anuale a RM în perioada anilor 2002-2017
Sursa: Biroul Național de Statistică

Majorarea temperaturii medii anuale este influențată în mare parte de emisiile de gaze cu efect de seră (tabelul 3), care în Republica Moldova la fel au o tendință de majorare, influențată de creșterea economică și sporirea consumului de energie.

Tabelul 3. Evoluția emisiilor de CO2 în perioada 1990 -2015

Anul	Milioane tone CO2	Anul	Milioane tone CO2
1990	29,01	2003	2,47
1991	23,40	2004	4,05
1992	14,21	2005	3,54
1993	8,90	2006	2,64
1994	8,57	2007	3,03
1995	5,04	2008	4,24
1996	5,47	2009	5,17
1997	4,56	2010	6,36
1998	2,97	2011	7,12
1999	1,02	2012	6,49
2000	0,32	2013	5,87
2001	1,18	2014	6,54
2002	1,83	2015	6,49

Sursa. Oficiul schimbării climei²

Pe lângă poluarea aerului atmosferic cu emisii de CO2 și gaze cu efect de seră, Republica Moldova se confruntă și cu alte tipuri de poluări, cum ar fi poluarea solului și apelor, În tabelul de mai jos sunt prezentate rezultatele probelor cercetate cu indicii sanitaro-chimici pe tipul sursei, indicatori si ani.

Tabelul 4. Rezultatele probelor cercetate cu indicii sanitaro-chimici pe tipul sursei, indicatori si ani

Tipul sursei	Indicatori	2013	2014	2015	2016	2017
Surse centralizate de alimentare cu apa	Numarul probelor cercetate	1908	2070	1985	1833	1470
	Numarul probelor cu abateri de la normele sanitare	1283	433	1183	1121	798
	Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	67	21	60	61	54
Surse decentralizate de alimentare cu apa	Numarul probelor cercetate	5507	6138	6016	3653	2850
	Numarul probelor cu abateri de la normele sanitare	4388	4635	4933	2805	2144
	Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	80	76	82	77	75
Solul	Numarul probelor cercetate	783	818	669	369	276
	Numarul probelor cu abateri de la normele sanitare	34	12	20	11	11
	Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	4	2	3	3	4
Aerul atmosferic	Numarul probelor cercetate	6528	7898	7443	5983	5911

² <http://www.clima.md/libview.php?l=en&idc=264&id=3628>

	Numarul probelor cu abateri de la normele sanitare	673	846	1068	630	871
	Procentul probelor cu abateri de la normele sanitare	10	11	14	11	15

Sursa: Biroul Național de Statistică

Din informația prezentată în tabelul de mai sus, reiese că, cea mai poluată sursă în Republica Moldova este apa și aerul atmosferic. Una din cauzele principale ale poluării mediului poate fi și evacuarea substanțelor nocive în atmosferă de la sursele staționare ale agenților economici, prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul 5. Evacuarea substanțelor nocive în aerul atmosferic de la sursele staționare ale agenților economici

Substanțe (tone)	2014	2015	2016	2017	2018
Metale și compusii lor	5,3	4,8	2,7	4,5	2
„plumb	0,2	0,2	0,1	2,2	0,2
Amoniac	74,4	69,7	44,9	51,9	52,4
Hidrocarburi policiclice aromate	2,9	19,8	8,9	1,2	22,3
„benzo(a)piren	0	18,8	5,1	0	13
Xilen	14,2	12,7	12,7	11,7	10,9
Stiren	0,2	0,2	0,3	0	0
Toluen	20,6	16,4	12,9	12	11,8
Formaldehida	0,1	0	0	0	0
Clor	1,6	2,7	1,1	2,3	2,7
Poluanți organici persistenti	0	„	0,8	10,3	6,9
„dioxine și furani	0	„	0,4	0	5,7

Sursa: Biroul Național de Statistică

Cu toate acestea, în Republica Moldova principala sursă de poluare a atmosferei este transportul auto care anual înregistrează evoluții în creșterea numărului de autovehicule, creșterea consumului de carburanți și respectiv a emisiilor de substanțe poluante.

Tabelul 6. Evacuarea substanțelor poluante în aerul atmosferic de către transportul auto

Substanțe (mii tone)	2014	2015	2016	2017	2018
„oxid de carbon	137,4	137,4	116,1	225,9	142,6
„dioxid de azot	14,6	14,6	17,3	28,1	23,1
„dioxid de sulf	3,1	3,1	4,6	6,6	6,3
„hidrocarburi	20,9	20,9	18,3	29,5	20,5

Sursa: Biroul Național de Statistică